

УДК 334.724.6

Тенюх З.І.,
к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Створення сприятливого макросередовища функціонування суб'єктів господарювання нерозривно пов'язане з формуванням адекватного нормативно-правового забезпечення їхньої діяльності. Особливо актуальним його створення є для стратегічних підприємств, які становлять основу економічної безпеки країни. Варто зазначити, що значна частина стратегічних підприємств перебуває в державній власності, що потребує особливого правового регулювання їхньої діяльності, відмінного від того, що здійснюється щодо підприємств інших форм власності. Причиною є те, що діяльність як стратегічних підприємств, так і підприємств державного сектору економіки (далі – ДСЕ) в цілому, спрямована на забезпечення суспільного добробуту та захисту національних інтересів на міжнародній арені.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням проблем функціонування підприємств ДСЕ присвячено роботи багатьох зарубіжних учених: Є. Аткинсона, Дж. Стиглиця, Л. Абалкіна, Є. Балацького, а також вітчизняних, серед яких: А. Гальчинський, В. Геєць, М. Камишанська, Л. Кузьменко, І. Малий, О. Пильтяй, М. Чумаченко та ін. Безпосередньо тематику функціонування стратегічних підприємств і напрямків їхнього державного регулювання досліджували О. Бондар, О. Денисюк, І. Жалніна, Б. Катрушин, С. Ледомська, О. Рудченко та ін. Однак питання вдосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності стратегічних підприємств ДСЕ є недостатньо висвітленими, що зумовлює необхідність їх додаткового дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є формулювання практичних рекомендацій щодо удосконалення чинного законодавства у сфері регулювання діяльності підприємств державного сектору економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сьогодні питання статусу і діяльності державних підприємств регулюються низкою нормативно-правових актів. Законодавство схематично окреслює питання функціонування ДСЕ, його норми не зосереджені в одному системному акті, а розпорошені у великій кількості законодавчих актів. Крім того, кількість невідповідностей, неузгодженостей і суперечностей з цих питань у чинному законодавстві є величезною.

До основних недоліків чинного законодавства можна віднести такі:

1. Колізії та протиріччя між окремими законодавчими актами, які регулюють діяльність ДСЕ, зокрема стосовно системи управління, дублювання функцій органів, уповноважених управляти ДСЕ.

Окремої уваги заслуговують протиріччя між нормами Господарського та Цивільного кодексів щодо організаційно-правових форм господарювання (далі – ОПФГ) підприємств. Зауважимо, що прихильники цивілістичної науки досить категоричні та вважають, що є тільки дві ОПФГ юридичних осіб приватного права, а саме: товариства і установи. Господарський кодекс (далі – ГК), на їхню думку, мав продовжити поділ юридичних осіб за Цивільним кодексом (далі – ЦК), натомість передбачив інші ОПФГ чим і спричинив численні суперечності між двома кодексами [1, с. 118].

Зокрема, ЦК не передбачає таких форм господарювання, як державні та казенні підприємства, а також не передбачає існування такого правового режиму майна як право господарського відання і право оперативного управління. В свою чергу, згідно ст. 63 ГК, залежно від форми власності підприємства поділяються на: приватні, колективні, комунальні, державні та змішані (засновані на базі об'єднання майна різних форм власності) [2, ст. 63]. Отже, згідно ГК, державні підприємства виокремлено в окремий вид підприємств. Окрім того, правовий режим майна суб'єктів господарювання, зокрема «право господарського відання» та право «оперативного управління» врегульовано статтями 136, 137 ГК. Існуючі суперечності та неузгодженості окремих положень ЦК та ГК, що регламентують ОПФГ та правовий режим майна підприємств детально висвітлено у публікаціях автора [3, с. 762-768; 4, с. 418-426].

2. Неврегульованість окремих питань функціонування підприємств ДСЕ. Зокрема, з прийняттям ГК втратив чинність Закон України «Про підприємства в Україні», який регулював правові основи діяльності державних підприємств. Відповідно, треба прийняти окремий закон, який би регулював їхню діяльність, що й передбачено положеннями кодексу.

3. Неоднозначність трактування окремих положень нормативно-правових актів щодо основних понять або взагалі їхня відсутність, зокрема поняття ДСЕ, окреслення кола підприємств, які повинні його формувати, змішаних підприємств і розмір державної частки у них.

4. Відсутність загальної стратегії діяльності та розвитку ДСЕ. Зокрема, зараз кожне з підприємств ДСЕ функціонує, враховуючи вимоги органу, до сфери управління якого воно належить. Відповідно немає загальної концепції розвитку як ДСЕ, так і стратегічних підприємств.

5. Висока нестабільність нормативно-правового забезпечення. Тобто перелік і зміст нормативно-правових актів безперервно переглядається, а їхня кількість надто значна.

Отже, на нашу думку, сьогодні в Україні постала нагальна потреба у формуванні дієвої нормативно-правової бази функціонування підприємств ДСЕ, покликаної підвищити їхню ефективність. Напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування стратегічних підприємств ДСЕ схематично зображено на рис. 1.

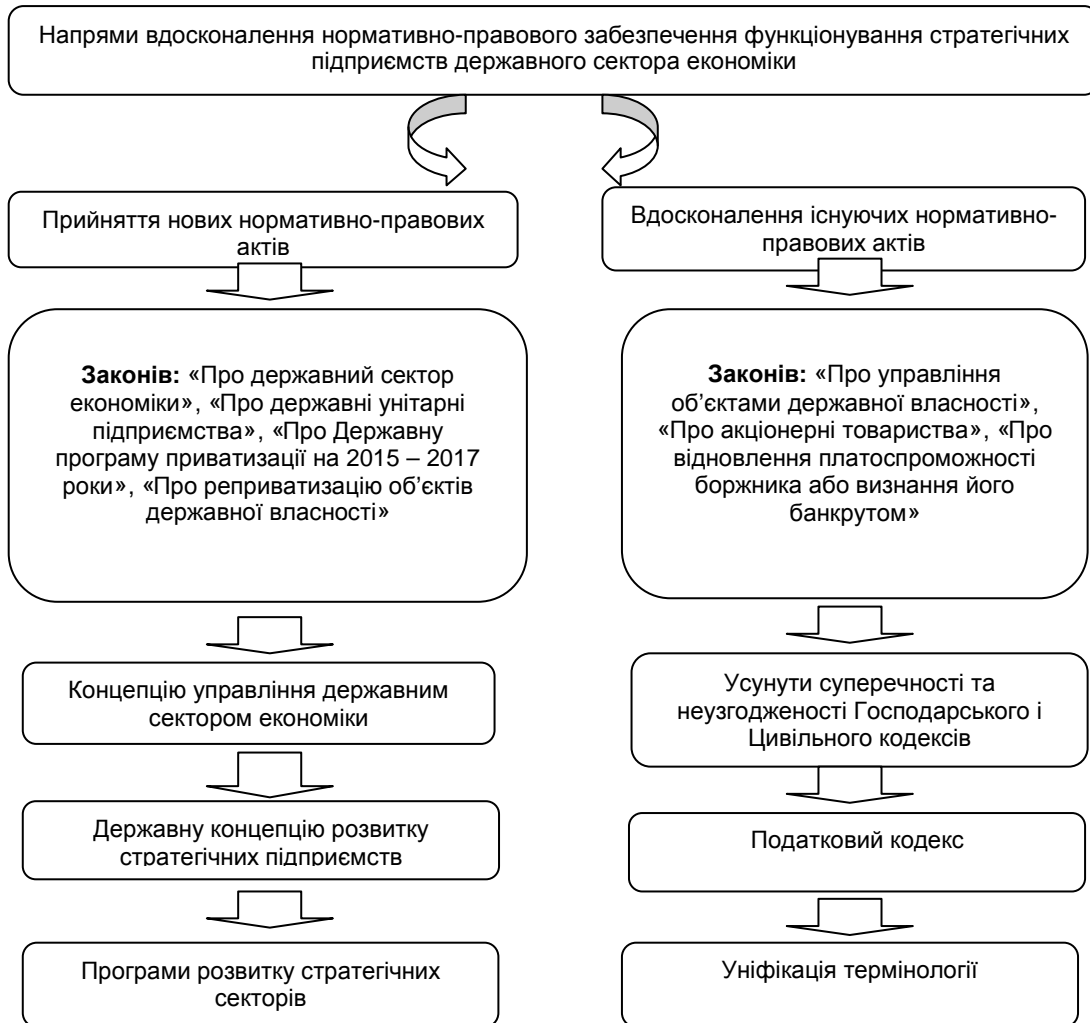

Рис. 1. Напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування стратегічних підприємств державного сектора економіки

Джерело: розроблено автором

Отже, вважаємо, що для вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування стратегічних підприємств ДСЕ треба:

1. Прийняти законодавчі акти, зокрема:

- Закон «Про державний сектор економіки», в якому має бути: розкрито сутність та роль державного сектора в економіці країни, розмежовано поняття «державний сектор економіки» та «об'єкт державної власності»; визначено особливості його функціонування; чітко окреслено межі ДСЕ та критерії, за якими об'єкти потрібно до нього відносити; зазначено інституційні основи системи правовідносин з господарюючими суб'єктами ДСЕ та органами виконавчої влади, суб'єктами управління, а також юридичними та фізичними особами; розкрито особливості системи державного регулювання ДСЕ; сформовано організаційно-методологічні основи управління підприємствами ДСЕ,

а також системи контролю за їхньою діяльністю; визначено участь держави у прибутках державних підприємств та відповідальність за ухилення від сплати дивідендів на користь держави.

- Закон «Про державні унітарні підприємства», який регулюватиме діяльність державних унітарних підприємств. У Законі обов'язково має бути зазначено порядок утворення державних унітарних (комерційних і казенних) підприємств, засади їхньої діяльності та сфера відповідальності, умови припинення діяльності, правовий режим майна цих підприємств. Також Закон повинен містити положення про порядок формування статутного капіталу, порядок управління державним унітарним підприємством, а також чітке розмежування понять «право господарського відання» та «право оперативного управління». Характеристику та порівняння понять «право господарського відання» та «право оперативного управління» подано у публікації [4, с. 418-426].

Варто зауважити, що необхідність прийняття окремого закону з порушеного питання передбачена також положеннями ГК. Проект Закону «Про державні унітарні підприємства» № 3254 від 02.03.2007 [5] вже прийнято у першому читанні. Однак, зважаючи на дату прийняття проекту Закону за основу, можемо припустити, що робота над доопрацюванням зазначеного законопроекту призупинена.

Розроблений Міністерством юстиції проект усуває існуючі прогалини законодавства та вирішує проблемні питання, пов'язані з діяльністю державних унітарних підприємств. Зокрема, з метою більш чіткого розмежування між такими поняттями як «господарське відання» та «оперативне управління» вносяться зміни до ГК. Так, зі статті 137 ГК, в якій дається визначення оперативного управління, пропонується виключити слово «розпоряджається», що означатиме, якщо майно буде закріплено за підприємством на праві оперативного управління, то це позбавить підприємство права розпоряджатися цим майном. У проекті також визначається порядок управління державним підприємством, окремо визначаються права його керівника [6].

- Закон «Про реприватизацію об'єктів державної власності», зумовлений політичною нестабільністю і постійними суперечками між керівниками країни, а також фактами переділу власності в разі зміни політичних сил при владі, що призводить до зниження інвестиційної привабливості вітчизняної економіки та відтоку інвестицій з неї. Прийняття зазначеного закону дасть змогу повертати у державну власність об'єкти, які були приватизовані з порушеннями або стосовно яких не виконуються умови купівлі-продажу об'єктів приватизації, та буде гарантією добросовісним інвесторам, які виконують всі умови договору, у недоторканості їхнього бізнесу в разі зміни політичної влади в країні.

- Концепцію управління державним сектором економіки України, в якій доцільно обґрунтувати доцільність існування ДСЕ, визначити мету і завдання його функціонування, запровадити класифікацію державних підприємств, зазначити специфіку та механізми управління ДСЕ, розробити порядок проведення моніторингу їхньої діяльності, визначити оптимальний розмір та структуру ДСЕ, найбільш доцільні ОПФГ підприємств ДСЕ, передбачити заходи, що мають бути вжиті при настанні кризових умов.

Концепція повинна містити напрямки удосконалення системи менеджменту державних підприємств, зокрема шляхом залучення недержавних менеджерів, запровадження системи підготовки та підвищення кваліфікації державних менеджерів, розроблення системи їхньої мотивації, посилення контролю та відповідальності за діяльністю осіб, залучених до управління. Для залучення недержавних менеджерів у концепції можна передбачити запровадження інституту професійних керівників – незалежних корпоративних директорів, які мають необхідну кваліфікацію та практичний досвід. Особливо актуальним залучення незалежних директорів є для стратегічних підприємств, в яких державі належить пакет акцій, менший за контрольний, оскільки саме незалежний директор в змозі дотримати баланс інтересів всіх акціонерів, зокрема і держави, при ухваленні стратегічно важливих рішень.

Оскільки вагомими недоліками ДСЕ є громіздкий процес прийняття рішень та бюрократія, то така концепція повинна містити положення, спрямовані на їхнє усунення. Відповідно, треба визначити оптимальну кількість кваліфікованих управлінських кадрів і вдосконалити механізм прийняття рішень (передусім зменшити кількість інстанцій, які погоджують рішення та дають дозвіл на відповідні дії). Доцільно також розробити загальні заходи з підвищення ефективності діяльності підприємств ДСЕ, зокрема відокремлення від державних підприємств непрофільних виробництв, раціональне завантаження виробничих потужностей, виведення з експлуатації виробничих потужностей, що відпрацювали свій ресурс або не забезпечують виготовлення конкурентоспроможної продукції тощо.

- Державну концепцію розвитку стратегічних підприємств, в якій варто зазначити загальну політику та пріоритети розвитку стратегічних підприємств у національній економіці. В ній треба обґрунтувати необхідність існування стратегічних підприємств, визначити мету і завдання, які стоять перед ними, способи їх досягнення, наявність проблем та аналіз причин їх виникнення, шляхи розв'язання проблем, очікувані наслідки і результати виконання концепції. В концепції варто визначити пріоритетні сектори економіки або види економічної діяльності, в розрізі яких доцільно формувати заходи, спрямовані на вирішення існуючих проблем та подальший розвиток стратегічних підприємств.

- Програму розвитку стратегічних секторів економіки, складовими частинами якої повинні бути: 1) характеристика стану розвитку відповідного сектора економіки; стратегічні цілі та завдання, на виконання яких спрямована програма; визначення основних проблем розвитку кожного стратегічного сектора економіки та шляхів розв'язання цих проблем; техніко-економічне обґрунтування та оцінка

необхідних ресурсів для виконання програми; 2) комплекс заходів і завдань (цільових проектів); 3) фінансове та ресурсне забезпечення програми; 4) розрахунок очікуваної ефективності та термін виконання програми; 5) механізм управління та контролю за виконанням програми; 6) галузеві особливості приватизації. Особливу увагу в Програмі варто приділити особливостям державного регулювання стратегічних секторів національної економіки та напрямам вдосконалення системи управління ними.

2. Вдосконалити існуюче законодавство України.

Найперше треба усунути існуючі суперечності та неузгодженості ГК та ЦК. Аналіз джерел з цієї проблематики дав нам підстави виділити два основні напрями вдосконалення господарського законодавства. По-перше, удосконалення норм ГК шляхом: 1. уникнення невиправданого дублювання в ГК положень ЦК, якщо це не зумовлено особливостями правового регулювання певних господарських відносин; 2. розширення сфери правового регулювання господарських відносин нормами ГК, у тому числі за рахунок вилучення норм «господарсько-правового спрямування» з чинного ЦК і включення їх до ГК як акта прямої дії. У підсумку стане можливим максимальне скорочення кількості актів поточного законодавства. По-друге, удосконалення норм актів поточного господарського законодавства шляхом: 1. приведення їх у відповідність до положень ГК; 2. врахування норм ГК під час розроблення та прийняття нових законопроектів [7, с. 14-15].

Отже, основні колізії між ГК і ЦК можна усунути шляхом перенесення із ЦК до ГК норм, які регулюють господарські майнові відносини, зокрема щодо правового статусу підприємства, режиму майна, ОПФГ.

У процесі доопрацювання ГК значну увагу треба приділити положенням, які регулюють права та обов'язки держави й органів місцевого самоврядування у сфері управління господарською діяльністю щоб більше конкретизувати та визначити відповідальність. Можемо погодитися з проф. Б. Розовським з приводу доповнення ГК спеціальним розділом «Державне регулювання господарською діяльністю», в якому розробити чіткий механізм такого регулювання, визначити розгорнутий перелік прав та відповідальності сторін, забезпечений реальними засобами їхньої реалізації [8, с. 90].

Вдосконалення потребує і Податковий кодекс з метою зменшення податкового тиску на державні підприємства, зокрема на ті, що зазнають фінансових труднощів, забезпечують соціальні потреби суспільства, або займаються розробкою новітніх технологій, впровадження яких дасть змогу підвищити конкурентоспроможність національної економіки на світовому ринку. Вважаємо, що на законодавчому рівні треба чітко визначити певні виняткові обставини, за яких стратегічним підприємствам доцільно надавати пільги. Для отримання зазначених пільг підприємство повинно бути внесене, залежно від обставин, у відповідний перелік, затверджений нормативним актом вищих органів державного управління (н-д, ВРУ, КМУ, РНБО, Антимонопольним комітетом).

Наступним напрямом вдосконалення є внесення змін у такі закони:

- У Законі «Про управління об'єктами державної власності» доцільно уточнити повноваження суб'єктів управління з метою усунення їхнього дублювання, посилити відповідальність керівників державних підприємств (включно з кримінальною), представників держави та уповноважених осіб у господарських товариствах за ефективність управління підприємствами ДСЕ, визначити механізм преміювання за ефективну управлінську діяльність тощо.

- В Законі «Про акціонерні товариства» доцільно врегулювати питання, які стосуються діяльності товариств, в яких державі належать акції, зокрема щодо управління та контролю за їхньою діяльністю з боку держави, порядку визначення розміру прибутку, що спрямовується у державний бюджет та можливих напрямів його використання. Актуальним нині є закріплення у Законі положення щодо обов'язкової сплати товариствами, в яких є державна частка, дивідендів до державного бюджету. Необхідність у закріпленні такого положення виникла у зв'язку з тим, що деякі акціонерні товариства з державною часткою ціленаправлено не виплачують дивіденди державі, аргументуючи це тим, що рішення про їх виплату приймається зборами акціонерів. Відповідно, якщо збори акціонерів прийняли рішення не виплачувати дивіденди за підсумками року, то і держава не отримує належної їй частки від використання державного майна. У Законі також має бути визначено механізм протидії розмиванню державної частки власності, що відбувається за рахунок додаткової емісії акцій і відповідальність осіб, що її здійснили.

Згідно з постановою КМУ від 29.03.2010 № 297 «Деякі питання управління корпоративними правами держави» завдання на голосування представникам держави на загальних зборах та засіданнях наглядової ради товариств, у статутному капіталі яких державна частка становить понад 50%, погоджує Прем'єр-міністр або Перший віце-прем'єр-міністр за умови попереднього розгляду віце-прем'єр-міністром. Обґрунтування позиції кожного питання, що пропонують для розгляду разом із пояснювальною запискою, подають КМУ не пізніше ніж за 15 днів до дати проведення засідання. Така процедура погодження займає тривалий час, що призводить до перенесення засідань загальних зборів акціонерів і наглядової ради, що стримує роботу та не дає змоги вільно розвиватися товариствам. Щоб уникнути подібних ситуацій, пропонуємо затвердити чіткий перелік питань, які треба узгоджувати представникам держави з КМУ, який закріпити у Законі «Про акціонерні товариства».

- Закон «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» потрібно доповнити розділом, що буде регламентувати особливості банкрутства стратегічних підприємств. В

цьому розділі треба врегулювати питання щодо: умов порушення справи про банкрутство, заходів із запобігання банкрутства, фінансового оздоровлення стратегічних підприємств, вимог до арбітражного керуючого в справі про банкрутство, участі державного органу – суб'єкта управління підприємством – у процедурі банкрутства, відповідальності посадових осіб за доведення підприємства до банкрутства, умов продажу стратегічних підприємств та вимог до їхніх покупців, прав та обов'язків держави при проведенні конкурсу з продажу стратегічних підприємств та ін.

З метою уникнення зловживань, пов'язаних з навмисним доведенням підприємства до банкрутства та його подальшим продажем зацікавленим особам, доцільно законодавчо закріпити право порушення справи про банкрутство стратегічного підприємства за погодженням із урядом. Тобто, КМУ має затвердити перелік стратегічних підприємств, щодо яких порушують справу про банкрутство з обґрунтуванням причин, за якими уникнення процедури банкрутства було неможливим. При цьому, такий перелік має підлягати обов'язковому опублікуванню в офіційному друкованому виданні.

За КМУ доцільно закріпити право встановлювати перелік додаткових вимог, що є обов'язковими при затвердженні судом кандидатури арбітражного керуючого, а право пропонувати його кандидатуру – органу управління стратегічним підприємством. Також необхідно запровадити кримінальну відповідальність посадових осіб за доведення стратегічного підприємства ДСЕ до банкрутства та передачі його приватним особам практично за безцінь.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, основними напрямками вдосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності стратегічних підприємств ДСЕ визначено: 1) прийняття нових законодавчих актів, зокрема Законів «Про державний сектор економіки» та «Про державні унітарні підприємства», формування Концепції управління ДСЕ та Програми розвитку стратегічних секторів; 2) вдосконалення вже існуючих, зокрема узгодження положень ЦК та ГК, внесення змін у Закони «Про управління об'єктами державної власності», «Про акціонерні товариства», «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом». Прийняття та вдосконалення зазначених нормативно-правових актів дозволить сформувати дієву та однозначну законодавчу базу функціонування ДСЕ, що дасть змогу уникнути згаданих вище недоліків і дозволить державі захистити свої права як власника, сформувати ефективний та конкурентоспроможний ДСЕ, основу якого будуть становити стратегічні підприємства, а також відстоювати національні інтереси та забезпечувати національну безпеку в умовах глобалізації економіки.

Невирішеними залишаються питання вдосконалення законодавства про приватизацію, зокрема затвердження Державної програми приватизації на 2015–2017 роки, Закону «Про Фонд державного майна України» тощо. Потребує вдосконалення й термінологія, що застосовується у нормативно-правових актах, шляхом її уніфікації з метою уникнення різноманітних тлумачень одних і тих самих термінів у різних законодавчих актах, що на сьогодні має місце.

Бібліографічний список

1. Спасибо-Фатєєва І. Деякі розсуди про юридичні особи та їхні організаційно-правові форми / І. Спасибо-Фатєєва // Право України. – 2007. – № 2. – С. 118-123.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – С. 303.
3. Тенюх З. І. Організаційно-правові форми функціонування стратегічних підприємств в Україні / З. І. Тенюх // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – 2010. – Випуск 44. – С. 762-768.
4. Тенюх З. І. Порівняльна характеристика організаційно-правових аспектів діяльності державних комерційних та казенних підприємств / З. І. Тенюх // Вісник Львівського університету. Серія економічна. – Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. – Випуск 47. – С. 418-426
5. Про державні унітарні підприємства : Проект Закону від 02.03.2007 № 3254 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3254&skl=6
6. Яблонська А. Законодавче регулювання діяльності державних підприємств [Електронний ресурс] / А. Яблонська // Юридичний журнал. – 2007. – № 1. – Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2530>
7. Щербина В. С. Деякі проблеми удосконалення господарського і господарського процесуального законодавства / В. С. Щербина // Право України. – 2010. – № 8. – С. 13-18.
8. Розовский Б. Буги-вуги на кладбище или Марш Мендельсона на свадьбе? / Б. Розовский // Юридичний радник. – 2005. – № 6. – С. 82-90

References

1. Spasybo-Fatieieva, I. (2007), "Some discretions about legal entities and their legal forms", *Pravo Ukrainy*, no. 2, pp. 118-123.
2. Verkhovna Rada Ukrainy (2003), *Hospodarskyi kodeks Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 16.01.2003*, *Ofitsiynyi visnyk Ukrainy*, no. 11, pp. 303.

3. Teniukh, Z.I. (2010), "Organizationally-legal forms of functioning of strategic enterprises in Ukraine", *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya ekonomichna*, issue 44, pp. 762-768.

4. Teniukh, Z.I. (2012), "Comparative description of organizationally-legal aspects of activity of public enterprises", *Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya ekonomichna*, Vydavnychiy tsentr LNU im. Ivana Franka, Lviv, issue 47, pp. 418-426.

5. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), Pro derzhavni unitarni pidpriemstva : proekt Zakonu vid 02.03.2007 № 3254, available at: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=3254&skl=6 (access date August 16, 2014)

6. Yablonska, A. (2007), "Legislative regulation of public enterprises", *Yurydychnyi zhurnal*, no. 1, available at: <http://justinian.com.ua/article.php?id=2530> (access date August 16, 2014)

7. Shcherbyna, V.S. (2010), "Some problems of improvement of economic and economic judicial legislation", *Pravo Ukrainy*, no. 8, pp. 13-18.

8. Rozovskiy, B. (2005), "Boogie at the cemetery or Mendelssohn's wedding march?", *Yurydychnyi radnyk*, no. 6, pp. 82-90.

Тенюх З.І. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ

Мета. Сформулювати практичні рекомендації щодо удосконалення чинного законодавства у сфері регулювання діяльності підприємств державного сектора економіки.

Методика дослідження. Методичну основу даної статті становлять загальнонаукові методи дослідження: абстрактно-логічні, теоретичного узагальнення і порівняння – при з'ясуванні суті основних положень, виявленні недоліків та формулюванні висновків; табличний метод – для наочного подання результатів дослідження; аналізу та синтезу – у науковому обґрунтуванні напрямів вдосконалення.

Результати. Визначено основні недоліки чинного законодавства у сфері регулювання діяльності підприємств державного сектора економіки, що дало можливість обґрунтувати напрями його вдосконалення.

Наукова новизна. Обґрунтовано напрями вдосконалення нормативно-правового забезпечення функціонування державного сектора економіки та стратегічних підприємств, що дасть змогу уникнути визначених недоліків, сформувати ефективний та конкурентоспроможний державний сектор, основу якого будуть становити стратегічні підприємства.

Практична значущість. Отримані результати дослідження доцільно запровадити у практику регулювання діяльності стратегічних підприємств та підприємств державного сектора економіки для підвищення ефективності їх функціонування та захисту прав держави як власника.

Ключові слова: державний сектор економіки, стратегічні підприємства, нормативно-правове забезпечення, закон, кодекс.

Teniukh Z.I. DIRECTIONS OF PERFECTION OF LEGAL PROVIDING OF FUNCTIONING OF PUBLIC SECTOR'S STRATEGIC ENTERPRISES

Purpose. Formulate practical recommendations for improving the current legislation in the regulation of public sector enterprises.

Methodology of research. Methodical basis of this work are scientific methods of research: abstract, logical, theoretical generalization and comparison – at finding out of essence of substantive provisions, identifying gaps and formulating conclusions; tabular method – to visualize the results of the study; analysis and synthesis – in ways to improve the scientific basis.

Findings. Definitely the main shortcomings of the current legislation in the sphere of adjusting of activity of the enterprises of the public sector, which made it possible to justify the direction of its perfection.

Originality. The ways to improve the legal functioning of the public sector and strategic enterprises will avoid certain shortcomings, to form an efficient and competitive public sector, which will be the basis of strategic enterprises.

Practical value. Research results are got it is expedient to inculcate in practice adjusting of activity of strategic enterprises and enterprises of public sector for the increase of efficiency of their functioning and defence of rights for the state as proprietor.

Key words: public sector, strategic enterprises, the legal providing, law, code.

Тенюх З.І. НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СТРАТЕГИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ ГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ

Цель. Сформулировать практические рекомендации по совершенствованию действующего законодательства в сфере регулирования деятельности предприятий государственного сектора экономики.

Методика дослідження. Методическую основу даного труда составляють общенаучные методи дослідження: абстрактно-логіческие, теоретического обобщения и сравнения – при выяснении сути основных положений, выявлении недостатков и формулировке выводов; табличный метод – для наглядного представления результатов исследования; анализа и синтеза – в научном обосновании направлений совершенствования.

Результаты. Определенно основные недостатки действующего законодательства в сфере регулирования деятельности предприятий государственного сектора экономики, что дало возможность обосновать направления его совершенствования.

Научная новизна. Обоснованы направления совершенствования нормативно-правового обеспечения функционирования государственного сектора экономики и стратегических предприятий, что позволит избежать определенных недостатков, сформировать эффективный и конкурентоспособный государственный сектор, основу которого будут составлять стратегические предприятия.

Практическая значимость. Получено результаты исследования целесообразно внедрить в практику регулирования деятельности стратегических предприятий и предприятий государственного сектора экономики для повышения эффективности их функционирования и защиты прав государства как владельца.

Ключевые слова: государственный сектор экономики, стратегические предприятия, нормативно правовое обеспечение, закон, кодекс.

УДК 339.13.017:001.895

*Клименко К.С.,
*аспірант Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут»*

ОСОБЛИВОСТІ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ІННОВАЦІЙ ТА ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Інновації та трансфер технологій є невід'ємним елементом економіки розвинених країн, а їх фінансування і належне регулювання в довгостроковій перспективі відкриває перед країнами можливість вийти у світові промислові лідери. Уряд України періодично анонсує нові інноваційні вектори розвитку держави, що підкреслює вагомість цього вектору розвитку держави як суспільства, заснованого на знаннях. Однак, більшість проектів залишаються на стадії ідеї, не реалізуються або мають істотні вади. Системи трансферу технологій, структури управління інноваціями, підтримки організації наукових досліджень і підвищення їх практичної ефективності необхідні в сучасному українському суспільстві як основа для розвитку, що відповідає промислово розвиненій європейській державі. Рахується, що трансфер технологій як сучасний засіб впровадження інновацій на підприємстві надає можливість вдосконалити, прискорити процес виробництва та підняти рівень конкурентоспроможності продукції.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки багато вітчизняних і зарубіжних дослідників займалися зазначеними проблемами. Звернемо увагу на роботи Ківалова С. В. [1], Соловйова В. П. [7], Клауса Шваба [3], Доброва Г. М. [5], Титова В. В. [8] та інших фахівців. У той же час, потрібно відзначити, що питання системи інновацій та трансферу технологій є дуже ємним і не висвітлено повною мірою.

Постановка завдання. Метою статті є: огляд законодавства України і міжнародних законів щодо інновацій та науково-технічної сфери, аналіз досвіду державного фінансування інноваційної сфери та основних позицій в інноваційних проектах Європейського Союзу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Існує значна кількість законів, що регулюють діяльність у сфері інновацій та трансферу технологій. Вони забезпечують механізми та засади розвитку даної сфери. Зазначимо деякі ключові закони, що діють в певному регіоні [1].

Закон Стівенсона-Вудлера про діяльність сфери інноваційних технологій (1980): положення закріплює те, що передача технологій має здійснюватися за підтримки держави та органів місцевого самоврядування, некомерційних організацій, приватного сектора, мати підтримку та розгляд у науковій сфері.

* Науковий керівник: Гавриш О.А. – д.т.н., професор